

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonae, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

§. 1. De duplici praeparatione ante officium, remota & proxima. Remotam in rectitudine vitae, in libertate animi, in oris taciturnitate: Proximum in puritate intentionis, in divinae praesentiae ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

S. I.

De duplici præparatione ante Officium, remota, & proxima. Remotam in rectitudine vite, in libertate animi, in oris taciturnitate: Proximam in puritate intentionis, in divina presentia consideratione, in divini auxilii imploratione sitam esse.

1. **A** Præparatione incipio, siquidem scriptum est *h*, *Ante orationem præpara animam tuam, & noli esse quasi homo qui tentat Deum.* Quis enim audeat in conspectu Principis non præparatus orationem habere? Aut quis musicus, vel citharædus coram Rege, & Magnatibus præsumat canere, nisi prius temperet fides, & probet instrumentum? Nos autem, ait Chrysostomus *i*, quando ad Deum accedimus, id esse existimemus theatrum, sed ex universo orbe terrarum, vel potius ex supernis populis celestibus collectum: & Regem in medio sedere, qui vult nostram audire orationem. Nullus sit citharædus, nullus lyricen, qui ita se exerceat scenam ingressus timens ne quid insuave, & inconcinnum canat, ut nos ingressuri theatrum Angelorum. Vetus parcemia est *Adoraturi sedeant*, qua paratum purgatumque animum ad orationem afferre monemur. Sancti verò Patres præparationem duplicem faciunt remotam, & proximam. Primam sic explicat Laurentius Justinianus *k*. Præparatio remota est orantis vita laudabilis. Multum enim juvat orationis puritatem, si in omni loco, actu, & tempore nos ab operibus temperemus illicitis, & divinis obediamus præceptis: si semper ab otiosis sermonibus auditum pariter castigemus & linguam. Quæcumque enim sapius agere, loqui, vel audire consuevimus, necesse est frequenter ad animum quasi solitam, propriamque recurrant ad sedem. Rectè de eadem re Gregorius Magnus *l*, si quod præcipit Deus facimus; id quod petimus obtinemus. Valdè namque apud Deum utraq; hæc sibi necessariò congruunt, ut & oratione operatio, & operatione fulciatur oratio. Propterea ait Propheta *m*, *Iniquitatem si aspexi in corde meo, non exaudiet Dominus.* Remota etiam præparatio est non solum carere peccatis, sed à pravis affectionibus, & ab externis tumultibus liberam habere

h Eccli. 18: 23. *i* Chrys. in Psal. 4. *k* Justin. orat. cap. 5. *l* Greg. 18. mor. cap. 5. *m* Psal. 65.

mentem, & cor expeditum. Sententia cuiusdam Platonici est *n*, optimam apud Deum oblationem esse mentem puram, & perturbationum vacuum animum. Diadochus *o* item Photicensis eleganter docet oportere eos qui certant animum semper extra perturbationum fluctus conservare: mare enim cum tranquillum est, usque ad fundum est piscatoribus perspicuum, cum verò ventis agitur, regit tempestate turbida, quæ in placida tranquillitate largiter facit perspicui. Ad hanc animi libertatem assequendam nil utilius silentio. Nam *in multiloquio non deerit peccatum: & qui custodit os suum, custodit animam suam.* Pythagoras, teste Apuleio *p*, primus Philosophiæ nuncupator & conditor, nihil prius discipulos suos docuit, quàm tacere, primaque apud eum meditatio sapienti futuro linguam omnem coercere: propterea hoc erat primum sapientiæ rudimentum meditari condiscere, loquari dediscere. Taciturnitatis, ait Climacus *q*, mater orationis est. Et Joannes Abbas Raithu *r*; Silentium, inquit, custodia virtutum. Tandem, ut verbo omnem remotam præparationem complectar, meminisse debemus sanctissimæ institutionis, quam tradit Cassianus *s*, ut tales nimirum esse studeamus ante orationem, quales orantes volumus inveniri.

2. Altera præparatio specialis, & proxima illa est, quæ jam instante Officii hora fieri debet. Scimus enim, ait Richardus Victorinus *t*, quia intimè & devotè nunquam mens orat, quæ se ad devotionem studiosis præmeditationibus prius non excitat. Primò igitur, audito signo, quo ad sacram synaxim conyocamur, oratio nostra recta intentione in suum finem dirigenda, qui Deus est, alioquin Deo placere nequaquam poterit, nisi ejus ipse sit causa. Sincera verò, & rectissima intentio est Deum solum semper respicere, de præmio & mercede nihil sollicitum esse, majorem Dei gloriam, & beneplacitum ejus quocumque alio respectu excluso observare. Optimè de hac re Augustinus *u*, in illum Psalmi Versiculum, *Voluntariè sacrificabo, & confitebor nomini tuo Domine, quoniam bonum est; Quare, inquit, voluntariè? quia gratis amo quod laudo. Laudo Deum, & in ipsa laude gaudeo, ipsius laude gaudeo, quo laudato non erubescio. Gratuitum sit & quod*

n Porphyrius lib. 2. de abst. animal. *o* Diadoch. de pers. spirit. cap. 26. *p* Apul. Florid. lib. 2. *q* Climac. gr. 11. *r* Joan. Abb. ad gr. 27. *s* Cassian. col. 9. cap. 3. *t* Rich. de erud. hom. int. lib. 1. cap. 7. *u* Aug. in Psal. 55.

& quod laudatur, & quod amatur. Quid est gratitum? ipse propter se, non propter aliud. Contemne omnia; ipsum attende, ipsum gratis diliges, quia melius ab eo non invenis quod des, quam seipsum. *Es confitebor nomini tuo Domine, quoniam bonum est.* Ob nihil aliud, nisi quod bonum est. Numquid ait, Confitebor nomini tuo, quia das mihi fructuosa prædia, quia das mihi aurum & argentum, quia das mihi latas divitias, excellentissimam dignitatem? Non. Sed quid? quoniam bonum est. Melius nihil invenio quam nomen tuum, idèd *Confitebor nomini tuo, quoniam bonum est.* Ergò laudare Deum propter solum Deum, hoc verè Deum laudare est. Oculus simplex ex sententia Salvatoris nostri totum corpus lucidum facit, quia, ut explicat Gregorius y, per horæ intentionis radium merita illustrantur actionis. Idèd sponsus in Canticis, Sponsæ oculos præ cæteris membris collaudat, sequè mirificè captum unico ejus oculo declarat dicens z, *Vulnerasti cor meum soror mea sponsa; vulnerasti cor meum in uno oculorum tuorum.* Non dicit in oculis, quasi in pluribus, quia unica debet esse intentio, unus oculus simplex, & directus in unum. Qui plures oculos habet, divisus est: non respicit Deum, non dicit cum Propheta a, *unam petii à Domino, hanc requiram.* Ad summam, non quærit Deum, qui cum ipso Deo aliud à Deo quærere convincitur. Porro cum intentio duplex sit, actualis, cum quis Deo offert quod facit, aut dum facere incipit; & virtualis, quæ fundatur in actu præterito, virtualiter tamen præsentem, suadeo ut rectæ intentionis actus initio cujusque Officii instauretur: tum quia matutinæ directionis impulsus ob varias humanæ vitæ occupationes interrumpi facilè potest: tum quia censent nobiliores Theologi apud Hieremiam Drexelium b in aureo suo libello de recta intentione non sufficere virtualem intentionem ad promerendum singulis actionibus novum gratiæ incrementum, quamvis sufficiat ad moralem operis integritatem. Narrat Joannes Möscher c in Prato spiritali venisse quemdam senem ad fratrem solitarium, atque illi dixisse: Dic mihi frater in tanto tempore solitariae vitæ, & spiritalis exercitii quid lucratus es? Cui frater ait, Vade & post decimum diem veni ad me, & dicam tibi. Senex autem abiens post decimum diem rediit, invenitque fratrem migrasse ad Christum, & testam, in

qua sic scriptum erat: Ignosce Pater, quia nunquam dum opus Dei agerem, aut horis constitutis psallerem, mentem meam dimisi in terram.

3. Sic mentis obrutu in Deum solum defixo sistere se debet oraturus ante conspectum divinæ majestatis, quæ res magnum habet momentum ad preces rectè inchoandas, & ritè prosequendas. *In omnibus viis cogita illum,* ait Sapiens, *d. & ipse diriget gressus tuos.* Docet fides Deum ubique esse, opera autem omnis carnis coram illo, & non est quidquam absconditum ab oculis ejus. Ergo si ad orationem allistens Deum esse præsentem verè crederem (verbis utor D. Hieronymi e) illud cor quo Deus videtur mundarem, manibus tunderem pectus, genas lacrymis rigarem, corpore in horrescerem, ore psallerem, jacerem ad Domini meæ pedes, cosque fetu perfunderem, crine tergerem, hærerem certè trunco crucis, nec prius omitterem, quam misericordiam impetrarem. Nunc verò creberrimè in oratione mea, aut per porticus deambulo, aut de scenore computo, aut abductus turpi cogitatione etiam quæ dictu erubescenda sunt gero. Ubi est fides? Ubi timor Domini omnia videntis? Siccine putamus orasse Jonam? sic tres pueros? sic Davidem inter leones? sic latronem in cruce? Stoicus Philosophus f nil utilius ad omnem virtutem concepta animo viri gravioris præsentia existimavit. Accipe, ait ad suum Lucilium, & quidem utilem & salutarem clausulam, quam te affigere animo volo. Aliquis bonus vir nobis eligendus est, ac semper ante oculos habendus, ut sic tanquam illo spectante vivamus, & omnia tanquam illo vidente faciamus. Magna pars peccatorum tollitur, si peccaturis testis allistat. Aliquem habeat animus quem vereatur, cujus auctoritate etiam secretum suum sanctius faciat. O felicem qui sic aliquem vereri potest, ut ad memoriam quoque ejus se componat, atque ordinet! Qui sic aliquem vereri potest, citò erit verendus. Hæc ille. Quod si hominibus id tribuendum videtur, ut ne quid eis præsentibus committamus, quod eorum oculos possit offendere, quo timore percelli debemus ante ejus conspectum, qui observat omnes semitas nostras, & vestigia pedum nostrorum considerat: cujus oculi sole lucidiores sunt, circumspicientes omnes vias hominum, & profundum abyssi, & hominum corda intuentes in absconditas partes? Idcirco Monachorum

x Matth. 6: 22. y Greg. l. 28. mor. cap. 6. z Cant. 4: 9. a Psal. 26. b Drex. lib. 1. de rect. inten. cap. 5. c Prat. spirit. c. 98.

d Prov. 3: 6. e Hieron. in dial. adv. Luciferian. f Sen. epist. 11.

rum Magister g mysticæ scalæ, qua ad beatitudinem ascenditur primum gradum in continua Dei præsentis recordatione constituit, & de disciplina psallendi disserens, Ubique, ait, divinam credimus esse præsentiam; & oculos Domini in omni loco speculari bonos, & malos, maxime tamen hoc sine aliqua dubitatione credamus, cum ad opus divinum assistimus. Ideo semper memores simus quod ait Propheta, *Servise Domino in timore*, & iterum *psallite sapienter*, & *in conspectu Angelorum psallam tibi*. Est enim Ecclesia templum Dei, ut doctè ait Sanctus Germanus in rerum Ecclesiasticarum contemplatione, delubrum sanctum, domus orationis, terrenum cælum, in quo Deus inhabitat. Denique Boëtius h vir sapientissimus, Magna nobis est, inquit, necessitas indicta prohibitatis, quando ante oculos agimus iudicis cuncta cernentis.

METRUM XLVI.

S Candepolum, medioque sum celsæ abdere cæli,
Illic rotator siderum
Te Deus inveniet.
Turbida si inclusum caput inter nubila condas,
Latè patentes nubium
Disgregat ille globos.
Frustra telluris gremio, stygisque cavernis,
Aut rupe te cava teges;
Numine cuncta replet.
Forte cupis nigro te noctis condere pepsot
At noctis umbras intima
Rumpere luce solet.
Eia age præpetibus pennis ad littora Thules,
Extremam ad arcton evola,
Qua sera sævis hyems.
Decolor Eoo, qua cingitur India Gange,
Qua sol fluente servidas
Abluit amne rotas.
Quaque dies medius pallentes denegat umbras,
Et solis ustas ignibus
Torret ab axe plagas.
Sicut terra, pelagoque jugam, cæloque capeffas,
Iustus Deus te vindicti
Prendet ubique manu.

4. Postquam verò Deum præsentem humiliter adoraverimus, ejus gratiam ad dignè orandum implorare debemus: nam quid oremus sicut oportet nescimus, & nemo potest dicere Domine *JESU nisi in Spiritu sancto*. Sententia fidei est, supernaturale auxilium gratiæ necessarium esse

g Ben. d. c. 7. & 16. h Boët. in fin. l. ult. de consol.

ad actus supernaturales eliciendos. At orationem actum esse supernaturalem, docent Chrysostomus v, & Augustinus k. Accedit quod oratio simpliciter necessaria est ad salutem, ut ex multiplici Christi, & Apostolorum exhortatione ad orandum colligitur: nullum autem credimus salutem suam posse operari nisi Deo auxiliante; quia Nemo potest ad me venire, ait Christus, nisi Pater meus traxerit eum. Quomodo ergo poterit quispiam convenienter orare, nisi fuerit divinæ gratiæ præventus auxilio, ejusque assistentia, & efficacia roboratus; Stat quidem Dominus semper ad ostium, & pulsat, si forte sit aliquis qui audiat, & aperiat; sed optat nihilominus instanter à nobis exorari, ut, quod ab initio, & ante secula misericorditer tribuere decrevit, etiam precibus nostris sollicitatus præbeat: & non solum secundum propositum ejus, sed etiam secundum nostram cooperationem coronemur. Præclare S. Prosper l, Quamvis quod statuit Deus nulla possit ratione non fieri, studia tamen non tolluntur orandi, nec per electionis propositum liberi arbitrii devotio relaxatur, cum implendæ voluntatis Dei ita sit præordinatus effectus, ut per laborem operum, per instantiam supplicationum, per exercitia virtutum fiant incrementa meritorum. Rectè dictum est à Poëta m, *Dimidium facti qui bene cepit habet*, in singulis enim actionibus id in primis curandum est, ut bene ordiamur. E fundamento totius ædificii ratio conjicitur, & à præparatione futurum orationis statum dignoscimus. Ignis ergo devotionis in prævia meditatione exardescat, qui scænum & stipulam distrahentium cogitationum comburat, & sic fiet Officii recitatio sacrificium acceptabile Domino in odorem suavitatis.

i Chrys. lib. 2. d. orando Deum. k Aug. passim in libris auct. Pelagianos. l Prosper. de vocat. gentium lib. 2. cap. ult. m Horat. lib. 1. epist. 2.

S. I I.

Utrum oratio ad intellectum, an verò ad voluntatem pertineat. Variæ orationis definitiones. Vriusque potentiæ actus requiri ad benè orandum. Intellectum attentione, voluntatem devotione componi. Actum prius de reverentia, qua componitur externus homo. Ea quid sit, & quotuplex, & quæ ejus incitantia.

x. Quæ-